

ย้อนรอยหนังสือพิมพ์จีนของชาวจีนโพ้นทะเลในประเทศไทย

A Story of Chinese Newspapers of Overseas Chinese in Thailand

ธุมวดี สิริปัญญาธิติ (Thumwadee Siripanyathiti)¹

จันทิมา จิระชูสกุล (Chanthima Chirachoosakol)²

มนัสนันท์ ฉัตรเวชศิริ (Manatsanan Chatwechsir)³

Received: August 17, 2020

Revised: October 20, 2020

Accepted: December 25, 2020

บทคัดย่อ

หนังสือพิมพ์จีนในประเทศไทยถือกำเนิดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มชาวไทยเชื้อสายจีน และกลุ่มชาวจีนอพยพที่อาศัยอยู่นอกแผ่นดินจีน โดยเริ่มเกิดขึ้นในพื้นที่ที่มีกลุ่มชาวจีนแต่จิวอาศัยอยู่ นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1903 เมื่อหนังสือพิมพ์จีนฉบับแรกในประเทศไทยได้เริ่มก่อตั้งขึ้น ได้มีหนังสือพิมพ์จีนก็ทยอยเปิดตัวตามกันมามากมาย หนังสือพิมพ์จีนในประเทศไทยมีบทบาทสำคัญโดยทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการนำเสนอข่าวสารของประเทศจีนให้แก่ชาวจีนในประเทศไทย และเชื่อมโยงวัฒนธรรมจีนของชาวจีนโพ้นทะเลเข้ากับสังคมไทย แต่เพราะการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองแต่ละยุคสมัย ความพร้อมของบุคลากรที่มีความรู้ทางภาษาจีน ช่องทางการจำหน่ายและกลุ่มผู้อ่านที่จำกัดอยู่เฉพาะในแวดวงของกลุ่มชาวจีน รวมถึงการพัฒนาของสื่อเทคโนโลยีในปัจจุบัน ทำให้หนังสือพิมพ์จีนที่ยั่งยืนหยุดจวบจนถึงปัจจุบันมีเพียง 6 ฉบับเท่านั้น ได้แก่ 1) หนังสือพิมพ์จีน Xingxian Ribao (星暹日报) 2) หนังสือพิมพ์จีน Shijie Ribao (世界日报) 3) หนังสือพิมพ์จีน Jinghua Zhongyuan

^{1,2,3} คณะภาษาและวัฒนธรรมจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

Faculty of Chinese Language and Culture, Huachiew Chalermprakiet University

Lianhe Ribao (京华中原联合日报) 4) หนังสือพิมพ์จีน Zhonghua Ribao (中华日报)
5) หนังสือพิมพ์จีน Xinzhongyuan Bao (新中原报) และ 6) หนังสือพิมพ์จีน Yazhou Ribao (亚洲日报)

คำสำคัญ: หนังสือพิมพ์จีน, ชาวจีนโพ้นทะเล, ประเทศไทย

Abstract

Chinese newspapers in Thailand were created in response to the need of Thai-Chinese people and Chinese immigrants who live outside China. It was first created in a Chaozhou community. After the first creation of Chinese newspaper in Thailand in 1903, many new Chinese newspapers gradually appeared. The most significant role of these newspapers is to be the media that deliver Chinese news to Thailand and to be a tool to link the cultures of the two countries together. However, due to many political changes in Thailand, lack of personnel with Chinese language capability, the limitation of sales and readers to only Chinese people in Thailand, and the development of media technology in Thailand, Chinese newspapers have become less popular. There are only six Chinese newspapers surviving in Thailand which are 1) Xingxian Ribao (星暹日报) 2) Shijie Ribao (世界日报) 3) Jinghua Zhongyuan Lianhe Ribao (京华中原联合日报) 4) Zhonghua Ribao (中华日报) 5) Xinzhongyuan Bao (新中原报) and 6) Yazhou Ribao (亚洲日报).

Keywords: Chinese Newspaper, Overseas Chinese, Thailand

ความเป็นมาของหนังสือพิมพ์จีนในประเทศไทย

ภาพที่ 1 หนังสือพิมพ์จีน

คำว่า “หนังสือพิมพ์” ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง สิ่งพิมพ์ข่าว และความเห็น เป็นต้น เสนอประชาชน ตามปกติออกเป็นรายวัน

หนังสือพิมพ์ฉบับแรกของประเทศไทยถือกำเนิดขึ้นในสมัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยทรงพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นายแพทย์ แดน บีช บรัดเลย์ (Dan Beach Bradley) มิชชันนารีชาวอเมริกันตีพิมพ์หนังสือพิมพ์ภาษาไทย ขึ้นในปี ค.ศ. 1844 ซึ่งถือเป็นหนังสือพิมพ์ภาษาไทยฉบับแรกของกรุงสยามโดยใช้ชื่อว่า “บางกอกรีคอร์ดอร์” (The Bangkok Recorder) ตีพิมพ์เป็นรายปักษ์ แต่ตีพิมพ์ได้เพียงช่วงเวลาสั้น ๆ ก็ต้องยุติการตีพิมพ์ไป แล้วจึงได้กลับมาตีพิมพ์ใหม่อีกครั้งในปี ค.ศ. 1865 ในสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยใช้ชื่อว่า “หนังสือจดหมายเหตุบางกอกรีคอร์ดอร์” และได้โปรดเกล้าฯ พระราชทานชื่อหนังสือจดหมายเหตุนี้ว่า “หนังสือพิมพ์” แต่สำหรับหนังสือพิมพ์ฉบับแรกที่คนไทยเป็นผู้จัดทำและดำเนินการ คือ หนังสือพิมพ์ “ครุโณวาท” ซึ่งตีพิมพ์จำหน่ายเป็นรายสัปดาห์ (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน, ม.ป.ป.)

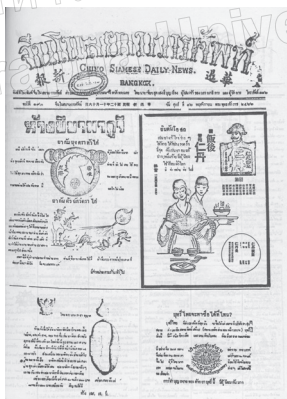
สำหรับการเกิดขึ้นของหนังสือพิมพ์จีนในประเทศไทยนั้น เกิดขึ้นเพื่อตอบสนอง การรับรู้ข่าวสารของกลุ่มชาวจีนโพ้นทะเลหรือชาวไทยเชื้อสายจีนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย จากการสำรวจสำมะโนประชากร ในปี ค.ศ. 1909 ได้บันทึกข้อมูลชาวจีนโพ้นทะเลในประเทศไทยไว้ว่ามีจำนวนถึง 162,505 คน แบ่งเป็นชาวจีนแต้จิ๋ว 86,298 คน ชาวจีนฮกเกี้ยน 22,190 คน ชาวจีนกวางตุ้ง 30,129 คน ชาวจีนไหหลำ 13,068 คน และ

ชาวจีนแค่ 10,820 คน (Chao, 2003, pp. 77-79) จากตัวเลขข้างต้นเห็นได้ว่า ชาวจีนแต่จิวมีจำนวนมากที่สุด นอกจากนี้ Weibu (2005) ได้บันทึกไว้ว่า ประเทศไทย เป็นประเทศที่มีชาวจีนแต่จิวอาศัยอยู่มากที่สุด โดยเป็นชาวจีนแต่จิวที่มาจากมณฑล กวางตุ้ง เมืองเฉาซ่าน (潮汕) มากถึงร้อยละ 60 ด้วยเหตุนี้กลุ่มคนในแวดวงหนังสือพิมพ์จีน ไม่ว่าจะเป็นกองบรรณาธิการ นักเขียนข่าวล้วนเป็นชาวจีนแต่จิวหรือลูกหลานของชาวจีน แต่จิวที่อาศัยในประเทศไทย (Weibu, 2005, p. 76) โดยมีบางกลุ่มในช่วงวัยเด็ก เคยอาศัยอยู่ที่ประเทศจีน และบางกลุ่มถึงแม้จะเติบโตอยู่ในประเทศไทยแต่ได้เรียน ภาษาจีน ได้รับการอบรมปลูกฝังวัฒนธรรมจีนมาตั้งแต่วัยเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับ Ximing (2009, p. 148) ที่กล่าวว่า หนังสือพิมพ์จีนในประเทศไทยเริ่มเกิดขึ้นในพื้นที่ที่มี กลุ่มชาวจีนแต่จิวอาศัยอยู่นั่นเอง

การปรากฏขึ้นของหนังสือพิมพ์จีนในประเทศไทยมีความเกี่ยวข้องอย่างแนบแน่น กับราชวงศ์ชิงในประเทศจีน เนื่องจากช่วงที่หนังสือพิมพ์จีนเกิดขึ้นในประเทศไทย เป็นช่วงเวลาเดียวกันกับที่ราชวงศ์ชิงเต็มไปด้วยความอ่อนแอ มีปัญหาทั้งภายในและ ภายนอกประเทศ ประชาชนจีนเกิดความตื่นตัวและเกิดการเคลื่อนไหวของกลุ่มคน ในสังคมจีน ไม่ว่าจะเป็นการเคลื่อนไหวทางการเมือง ด้านความคิด หรือแม้แต่ ด้านเศรษฐกิจ ล้วนเกิดความเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ประเทศจีนที่กำลังเปลี่ยนแปลงนี้เอง ได้ส่งผลกับชาวไทยเชื้อสายจีนที่อาศัยอยู่นอกประเทศจีน รวมถึงการเกิดขึ้นของ หนังสือพิมพ์จีนในประเทศไทยด้วยเช่นกัน

หนังสือพิมพ์จีนฉบับแรกในประเทศไทยได้เริ่มก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1903 มีชื่อว่า Hanjing Ribao (汉境日报) ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่การเมืองภายในของประเทศจีนเริ่มมี การแตกแยกเป็นฝ่ายปฏิวัติสาธารณรัฐ (革命派) และฝ่ายอนุรักษนิยมกษัตริย์ หรือฝ่ายที่สนับสนุนกษัตริย์ (保皇派) โดยหนังสือพิมพ์จีน 汉境日报 ที่เป็นหนังสือพิมพ์ ฉบับแรกนี้ ก่อตั้งขึ้นมาจากกลุ่มคนที่มีแนวคิดทางฝ่ายอนุรักษนิยมกษัตริย์ ต่อมาในปี ค.ศ. 1906 หนังสือพิมพ์จีน Meinan Ribao (美南日报) ก็ได้ถือกำเนิดขึ้น โดยมี นาย Chen Jinghua (陈景华) และนาย Xiao Focheng (萧佛成) ร่วมกันก่อตั้งขึ้น ซึ่งเนื้อหาของหนังสือพิมพ์จะมุ่งนำเสนอข่าวสารต่อต้านราชวงศ์ชิงและปลุกระดม การปฏิวัติ แต่เพราะประสบปัญหาสภาพคล่องทางธุรกิจ ทำให้กิจการที่ดำเนินกิจการ อยู่ได้เพียงระยะเวลาหนึ่งก็ต้องปิดตัวลง จากนั้นในปี ค.ศ. 1907 นาย Xiao Focheng

(萧佛成) ได้ก่อตั้งหนังสือพิมพ์จีนชื่อว่า Meinan Gongbao (湄南公报) ขึ้น แต่เพราะเกิดปัญหาความแตกแยกในแนวความคิดทางการเมืองของกลุ่มคนที่ทำงานร่วมกัน จึงแตกออกเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายที่มีแนวคิดอนุรักษนิยมกษัตริย์ (保皇派) และฝ่ายปฏิวัติสาธารณรัฐ (革命派) โดยฝ่ายที่มีแนวคิดอนุรักษนิยมกษัตริย์ (保皇派) ได้เปลี่ยนชื่อเป็นหนังสือพิมพ์จีน Qinan Ribao (启南日报) ทว่าต่อมาไม่นานหนังสือพิมพ์จีน 启南日报 (Qinan Ribao) ได้เปลี่ยนชื่อใหม่อีกครั้งเป็นหนังสือพิมพ์จีน Zhonghua Minbao (中华民报) และดำเนินกิจการอยู่ได้ประมาณ 28 ปี (ค.ศ. 1911-1939) ส่วนฝ่ายปฏิวัติสาธารณรัฐ (革命派) ได้แยกตัวออกมาก่อตั้งหนังสือพิมพ์จีนขึ้นอีกฉบับ โดยใช้ชื่อว่า Huaxian Xinbao (华暹新报) หรือชื่อภาษาไทยว่า “หนังสือพิมพ์จีนโนสยามวารศัพท์” (Lin, 2003, p. 163)

ภาพที่ 2 หนังสือพิมพ์จีน 华暹新报 (Huaxian Xinbao)
หรือชื่อภาษาไทยว่า “หนังสือพิมพ์จีนโนสยามวารศัพท์”
(ที่มา: วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2563)

จากนั้นในประเทศไทยได้มีหนังสือพิมพ์จีนทยอยเปิดตัวเพิ่มขึ้นอีกหลายฉบับ ซึ่งเนื้อหาข่าวสารของหนังสือพิมพ์จีนแต่ละฉบับล้วนเป็นการวิจารณ์สถานการณ์ทางการเมืองของประเทศจีน การรายงานข่าวสารของเมืองใหญ่ ๆ ในประเทศจีน เช่น ฝูเจี้ยน มาเก๊า เป็นหลัก โดยผู้เขียนข่าวจะอาศัยข้อมูลแหล่งข่าวที่มาจากประเทศจีน เวียดนาม และมาเลเซีย

แม้ว่าจะมีหนังสือพิมพ์จีนทยอยกันเกิดขึ้นมากมาย แต่กลับมีเพียงไม่กี่ฉบับที่สามารถดำเนินธุรกิจมาจนถึงปัจจุบันได้ มีหนังสือพิมพ์จีนหลายฉบับที่ก่อตั้งขึ้นแต่ดำเนินกิจการอยู่ได้เพียงระยะเวลานั้น ๆ ไม่ถึงหนึ่งปีก็ต้องปิดตัวลง เช่น 1) หนังสือพิมพ์จีน Meinan Ribao (美南日报) 2) หนังสือพิมพ์จีน Xinhua Ribao (新华日报) 3) หนังสือพิมพ์จีน Minzhong Ribao (民众日报) 4) หนังสือพิมพ์จีน Zhongguo Bao (中国报) 5) หนังสือพิมพ์จีน Xin Shibao (新时报) 6) หนังสือพิมพ์จีน Zhongguo Ribao (中国日报) 7) หนังสือพิมพ์จีน Shang Bao (商报) 8) หนังสือพิมพ์จีน Mangu Gongbao (曼谷公报) 9) หนังสือพิมพ์จีน Dazhong Bao (大众报) 10) หนังสือพิมพ์จีน Huashang Ribao (华商日报) เป็นต้น

ส่วนหนังสือพิมพ์จีนฉบับที่ดำเนินกิจการได้ค่อนข้างยาวนาน ได้แก่ 1) หนังสือพิมพ์จีน Huaxian Ribao (华暹日报) ค.ศ. 1907-1930 2) หนังสือพิมพ์จีน Zhonghua Minbao (中华民报) ค.ศ. 1911-1939 3) หนังสือพิมพ์จีน Xingxian Ribao (星暹日报) ค.ศ. 1950 จนถึงปัจจุบัน 4) หนังสือพิมพ์จีน Shijie Ribao (世界日报) ค.ศ. 1955 จนถึงปัจจุบัน 5) หนังสือพิมพ์จีน Xinzhongyuan Bao (新中原报) ค.ศ. 1974 จนถึงปัจจุบัน 6) หนังสือพิมพ์จีน Jinghua Ribao (京华日报) เริ่มก่อตั้งในปี ค.ศ. 1959 จากนั้นในวันที่ 16 กรกฎาคม ค.ศ. 1984 ได้ควบรวมกับหนังสือพิมพ์จีน Zhongyuan Ribao (中原日报) ที่ตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1981 แล้วเปลี่ยนชื่อเป็น Jinghua Zhongyuan Lianhe Ribao (京华中原联合日报) โดยได้ดำเนินกิจการตั้งแต่ปี ค.ศ. 1984 มาจนถึงปัจจุบัน และ 7) หนังสือพิมพ์จีน Zhonghua Ribao (中华日报) ค.ศ. 1960 จนถึงปัจจุบัน นอกจากหนังสือพิมพ์จีนรายวันแล้วในประเทศไทยยังมีการตีพิมพ์หนังสือพิมพ์จีนรายสัปดาห์และหนังสือพิมพ์จีนรายปักษ์อีกด้วย

จึงกล่าวได้ว่า หนังสือพิมพ์จีนในประเทศไทยเกิดขึ้นจากกลุ่มชาวจีนแต้จิ๋วหรือชาวไทยเชื้อสายจีนแต้จิ๋วที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นผู้ก่อตั้งขึ้น เพื่อมุ่งนำเสนอข่าวสาร วิเคราะห์การเมืองของประเทศจีน ปลูกจิตสำนึกความรักชาติของคนจีนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย โดยอาศัยแหล่งข่าวจากประเทศจีน มาเลเซีย และเวียดนามเป็นสำคัญ โดยตีพิมพ์เป็นหนังสือพิมพ์รายวัน รายสัปดาห์ และรายปักษ์

หนังสือพิมพ์จีนกับการต่อต้านการรุกรานของกองทัพญี่ปุ่น

ปฏิเสธไม่ได้ว่าการเติบโตของหนังสือพิมพ์จีนในประเทศไทยมีความเกี่ยวข้องกับสงครามต่อต้านการรุกรานของกองทัพญี่ปุ่น เพราะหลังจากประเทศจีนถูกรุกรานจากกองทัพญี่ปุ่น ประชาชนจีนต่างลุกขึ้นมาเคลื่อนไหวต่อต้านการรุกรานจากกองทัพญี่ปุ่น และได้ขยายวงกว้างมากขึ้น หนังสือพิมพ์จีนในประเทศไทยจึงกลายเป็นแหล่งข้อมูลเพียงหนึ่งเดียวที่ถ่ายทอดข่าวสารความเคลื่อนไหวจากประเทศจีนให้กลุ่มชาวจีนในประเทศไทยได้รับรู้ และเนื่องจากช่วงต้นของสงครามต่อต้านการรุกรานของกองทัพญี่ปุ่น (抗战初期) เป็นช่วงที่การศึกษาภาษาจีนและวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทยมีความเฟื่องฟู มีโรงเรียนจีนเกิดขึ้นและกระจายอยู่ในทั่วทุกแห่ง จึงช่วยเสริมให้หนังสือพิมพ์จีนในประเทศไทยเติบโตตามไปด้วย แต่เนื่องจากหนังสือพิมพ์จีนแต่ละฉบับในประเทศไทยต่างมีจุดยืนทางการเมืองที่ต่างกัน ทำให้ในช่วงต้นของสงครามต่อต้านการรุกรานของกองทัพญี่ปุ่น ต่างฝ่ายต่างมุ่งนำเสนอเนื้อหาข่าวสารโจมตีฝ่ายตรงข้ามอย่างดุเดือด จนกลายเป็นสงครามปากกาที่ขยายวงกว้างออกไปกระทั่งหลังเกิดเหตุการณ์ “บึงหลิวเถียว” (柳条湖事变) ณ เมืองเสิ่นหยาง เมื่อวันที่ 18 กันยายน ค.ศ. 1931 ที่กองทัพญี่ปุ่นบุกรุกรานประเทศจีน และเหตุการณ์สงครามเซี่ยงไฮ้ในวันที่ 28 มกราคม ค.ศ. 1932 ทำให้หนังสือพิมพ์จีน Guomin Ribao (国民日报) ที่ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1927 หนังสือพิมพ์จีน Xianjing Shibao (暹京时报) ที่ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1937 หนังสือพิมพ์จีน Huaqiao Ribao (华侨日报) ที่ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1928 หนังสือพิมพ์จีน Zhonghua Minbao (中华民报) ที่ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1911 และหนังสือพิมพ์จีน Chenzhong Shibao (晨钟时报) ที่ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1930 ต่างมีจุดยืนแน่วแน่ในการรายงานข่าวสารไปในทางเดียวกัน คือ นำเสนอข่าวสารที่ต่อต้านการรุกรานของกองทัพญี่ปุ่น

โดยในปี ค.ศ. 1937 จุดยืนในการต่อต้านกองทัพญี่ปุ่นของหนังสือพิมพ์จีนแต่ละฉบับชัดเจนมากขึ้น ได้มีการเชิญชวนให้สมาคมชาวจีนโพ้นทะเลในประเทศไทยออกมารวมกันเคลื่อนไหวต่อต้านกองทัพญี่ปุ่น และเดือนตุลาคมในปีเดียวกัน หนังสือพิมพ์จีน Huaqiao Ribao (华侨日报) ได้ส่งนักข่าวภาคสนามไปบันทึกสถานการณ์การสู้รบต่อต้านกองทัพญี่ปุ่นที่ประเทศจีนพร้อมกับเชิญหนังสือพิมพ์ไทยบางฉบับร่วมเดินทางไปด้วย นอกจากนี้ ยังมีบทบาทสำคัญในการทำหน้าที่แปล

รายงานข่าวการต่อต้านกองทัพญี่ปุ่นเป็นภาษาไทยเพื่อส่งให้หนังสือพิมพ์ไทยลงตีพิมพ์ (Lin & Daogang, 2006, pp. 674-675; Lin, 2003, pp. 158-160)

ภาพที่ 3 หนังสือพิมพ์จีน 華僑日報 (Huaqiao Ribao)
(ที่มา: National University of Singapore, 2020)

จากเหตุการณ์การเคลื่อนไหวต่อต้านการรุกรานของกองทัพญี่ปุ่นในประเทศจีน ทำให้หนังสือพิมพ์จีนกลายเป็นสื่อสิ่งพิมพ์สำคัญในการรับรู้ข่าวสารของทางประเทศจีน และส่งผลให้ยอดจำหน่ายหนังสือพิมพ์จีนในประเทศไทยเพิ่มสูงขึ้นมากกว่าหนึ่งหมื่นฉบับ ซึ่งถือว่าเป็นตัวเลขยอดจำหน่ายที่สูงเป็นประวัติการณ์ของหนังสือพิมพ์จีนในประเทศไทย ขณะเดียวกัน การนำเสนอข่าวที่มีจุดยืนต่อต้านกองทัพญี่ปุ่นอย่างชัดเจนของหนังสือพิมพ์จีนในขณะนั้น จึงถูกทางรัฐบาลไทยควบคุมอย่างเข้มงวด และเพื่อป้องกันการถูกภาครัฐสั่งปิดตัว หนังสือพิมพ์จีนหลายฉบับจึงเตรียมการรับมือโดยมีการจดทะเบียนชื่อหนังสือพิมพ์สำรอง หรือที่เรียกกันว่า หนังสือพิมพ์พี่น้อง (姐妹报纸) ไว้ก่อน เพื่อว่าหากถูกหน่วยงานภาครัฐสั่งปิดจะได้มีชื่อหนังสือพิมพ์สำรองไว้ใช้ตีพิมพ์ข่าวสารแทนได้ เช่น 1) หนังสือพิมพ์จีน Guomin Ribao (国民日报) ได้จดทะเบียนชื่อหนังสือพิมพ์จีน Minguo Ribao (民国日报) 2) หนังสือพิมพ์จีน Zhonghua Ribao (中华日报) ได้จดทะเบียนชื่อหนังสือพิมพ์จีน Zhongmin Ribao (中民日报) 3) หนังสือพิมพ์จีน Huaqiao Ribao (华桥日报) ได้จดทะเบียนชื่อหนังสือพิมพ์จีน Huaxing Ribao (华星日报) และ 4) หนังสือพิมพ์จีน Zhongguo Bao (中国报) ได้จดทะเบียนชื่อหนังสือพิมพ์จีน Zhongyuan Bao (中原报) เป็นต้น

กล่าวได้ว่า หนังสือพิมพ์จีนในประเทศไทยได้เติบโตขึ้นควบคู่กับการทำหน้าที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่อต้านการรุกรานของกองทัพญี่ปุ่นให้แก่ชาวจีนโพ้นทะเลในประเทศไทย และถือได้ว่าเป็นยุคเฟื่องฟูของกิจการหนังสือพิมพ์ภาษาจีน ขณะเดียวกันจากการแสดงท่าทีต่อต้านกองทัพญี่ปุ่นที่ชัดเจนทำให้หนังสือพิมพ์จีนถูกตรวจสอบและควบคุมอย่างเข้มงวดจากหน่วยงานภาครัฐ จนทำให้มีหนังสือพิมพ์จีนหลายฉบับถูกปิดตัวลงในช่วงปี ค.ศ. 1937

การเกิดขึ้นของหนังสือพิมพ์จีนใต้ดินในประเทศไทย

ในปี ค.ศ. 1939 หนังสือพิมพ์จีนในประเทศไทยถูกสั่งปิดจนเกือบหมด คงเหลือเพียงหนังสือพิมพ์จีน Zhongyuan Bao (中原报) อยู่เพียงฉบับเดียว ทำให้กลุ่มยูวชนต่อต้านการรุกรานของกองทัพญี่ปุ่นในประเทศไทยจึงตีพิมพ์หนังสือพิมพ์ขนาดเล็กออกมาอย่างลับ ๆ เรียกว่า “หนังสือพิมพ์ใต้ดิน” (地下报) โดยตีพิมพ์จำหน่ายในช่วงที่ทหารญี่ปุ่นเริ่มเข้ามาในประเทศไทย ซึ่งหนังสือพิมพ์จีนใต้ดินฉบับแรกเกิดขึ้นในปี ค.ศ. 1942 มีชื่อว่า Zhenhua Bao (真话报) มุ่งนำเสนอข่าวการต่อต้านกองทัพญี่ปุ่น โดยอาศัยแหล่งข้อมูลข่าวจากผู้สื่อข่าวของกลุ่มต่อต้านกองทัพญี่ปุ่นจากทั่วทุกแห่ง และบ้างก็มาจากกลุ่มผู้อ่านที่ส่งมาให้ นอกจากนี้ ยังได้แสดงบทบาทเรียกร้องเชิญชวนให้กลุ่มชาวจีนโพ้นทะเลออกมารวมกันต่อต้านกองทัพญี่ปุ่น

ภาพที่ 4 หนังสือพิมพ์จีน 真话报 (Zhenhua Bao)

(ที่มา: Thailand Digital Chinese Newspaper (TDCN), 2020a)

หลังจากที่หนังสือพิมพ์จีน Zhenhua Bao (真话报) เกิดขึ้น ก็มีหนังสือพิมพ์จีนใต้ดินอีกหลายฉบับทยอยตามมาอย่างลับ ๆ ได้แก่ หนังสือพิมพ์จีน Fangong Bao (反攻报) หนังสือพิมพ์จีน Tongsheng Bao (同声报) หนังสือพิมพ์จีน Jing Bao (警报) หนังสือพิมพ์จีน Qingnian Bao (青年报) หนังสือพิมพ์จีน Jianguo Bao (建国报) หนังสือพิมพ์จีน Zhongguoren Bao (中国人报) และหนังสือพิมพ์จีน Chongqing Bao (重庆报) ประกอบกับช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงที่หนังสือพิมพ์จีนรายวันอยู่ในภาวะวิกฤต ถูกควบคุมจากทางรัฐบาลไทยอย่างเข้มงวด หนังสือพิมพ์จีนใต้ดินจึงเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่ข่าวสารต่อต้านกองทัพญี่ปุ่น จนกระทั่งญี่ปุ่นประกาศยอมแพ้สงครามในปี ค.ศ. 1945 ประเด็นในการนำเสนอข่าวสารของหนังสือพิมพ์จีนใต้ดินจึงได้เปลี่ยนเป็นมุ่งวิจารณ์ปัญหาของประเทศจีนเพียงอย่างเดียว และภายหลังที่หนังสือพิมพ์จีนรายวันกลับมาตีพิมพ์อีกครั้ง หนังสือพิมพ์จีนใต้ดินจึงทยอยยุติการตีพิมพ์ไป (Lin & Daogang, 2006, p. 676)

ภาพที่ 5 หนังสือพิมพ์จีน 中国人报 (Zhongguoren Bao)
(ที่มา: Thailand Digital Chinese Newspaper (TDCN), 2020b)

หนังสือพิมพ์จีนในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง

หลังจากที่ญี่ปุ่นประกาศยอมแพ้สงครามในวันที่ 15 สิงหาคม ค.ศ. 1945 หน่วยงานทางการของไทยไม่ได้เข้มงวดกับกลุ่มหนังสือพิมพ์จีนเหมือนเช่นแต่ก่อน กลุ่มพ่อค้าที่ร่ำรวยขึ้นมาจากช่วงสงครามต่างยินดีบริจาคเงินเพื่อช่วยกิจการทาง

ด้านวัฒนธรรมจีน มีการรวมตัวกันก่อตั้งและจำหน่ายหนังสือพิมพ์จีนขึ้นมาใหม่ ทำให้กิจการหนังสือพิมพ์จีนในประเทศไทยกลับมาเฟื่องฟูอีกครั้งหนึ่ง (Lin, 2003, p. 171)

ช่วงแรกหลังจากที่สงครามยุติลง ในด้านการนำเสนอข่าวยังสามารถวิจารณ์การเมืองได้อย่างอิสระ หนังสือพิมพ์จึงกลายเป็นเครื่องมือที่ใช้ต่อสู้กันทางความคิด โดยหนังสือพิมพ์จีนส่วนใหญ่ยังคงมุ่งวิจารณ์ประเทศจีน โดยจะไม่วิจารณ์โจมตีการเมืองภายในของประเทศไทย ในช่วงปี ค.ศ. 1945-1946 มีหนังสือพิมพ์จีนตีพิมพ์ออกมาหลายฉบับ เช่น 1) หนังสือพิมพ์จีน Guanghua Bao (光华报) 2) หนังสือพิมพ์จีน Quanmin Bao (全民报) 3) หนังสือพิมพ์จีน Nansheng Bao (南声报) 4) หนังสือพิมพ์จีน Gongyan Bao (公言报) 5) หนังสือพิมพ์จีน Taihua Shangbao (泰华商报) 6) หนังสือพิมพ์จีน Wenhua Bao (文化报) 7) หนังสือพิมพ์จีน Zhonghua Bao (中华报) 8) หนังสือพิมพ์จีน Minsheng Ribao (民声日报) 9) หนังสือพิมพ์จีน Zhongguoren Bao (中国人报) 10) หนังสือพิมพ์จีน Qiongyadao Bao (琼崖导报) 11) หนังสือพิมพ์จีน Xin Shibao (新时报) 12) หนังสือพิมพ์จีน Zhengyan Ribao (正言日报) 13) หนังสือพิมพ์จีน Huaqiao Ribao (华侨日报) 14) หนังสือพิมพ์จีน Xinzhong Ribao (新中日报) 15) หนังสือพิมพ์จีน Minzhu Xinwen (民主新闻) และ 16) หนังสือพิมพ์จีน Zhongyuan Bao (中原报) รายชื่อหนังสือพิมพ์ข้างต้น เป็นหนังสือพิมพ์จีนที่กลับมาตีพิมพ์อีกครั้งหลังจากที่ปิดตัวลงไปเมื่อปี ค.ศ. 1941 แต่มีหลายฉบับที่ดำเนินกิจการอยู่ได้เพียงระยะเวลาไม่นาน เฉลี่ยประมาณหนึ่งถึงสามปีก็ต้องปิดตัวลงไป เช่น หนังสือพิมพ์จีน Zhonghua Bao (中华报) ดำเนินกิจการอยู่ไม่ถึงหนึ่งปีเท่านั้น (Lin, 2003, p. 172) ส่วนหนังสือพิมพ์ที่สามารถดำเนินกิจการได้ยาวนานที่สุดประมาณ 6-7 ปี ได้แก่ หนังสือพิมพ์จีน Quanmin Bao (全民报) และหนังสือพิมพ์จีน Huaqiao Ribao (华侨日报)

ต่อมาในปี ค.ศ. 1947 หนังสือพิมพ์จีน Mangu Shangbao (曼谷商报) ก็ได้ก่อตั้งขึ้น โดยมุ่งนำเสนอข่าวสารทางธุรกิจเป็นหลัก แต่ว่าดำเนินกิจการอยู่ได้เพียง 1 ปี 3 เดือน ก็ต้องปิดตัวลงไปในปี ค.ศ. 1948 ในช่วงเดือนธันวาคมของปีเดียวกัน หนังสือพิมพ์จีน Renwen Bao (人文报) ก็ได้ตีพิมพ์หนังสือพิมพ์ขนาดเล็กขึ้น แต่ไม่ได้รับการต้อนรับจากผู้อ่าน ท้ายที่สุดจึงต้องปิดตัวลงโดยปริยาย ส่วนหนังสือพิมพ์

รายสัปดาห์ Gangfeng Bao (刚锋报) ที่ก่อตั้งขึ้นมาในปีเดียวกัน ก็ได้ปรับรูปแบบเป็นหนังสือพิมพ์รายวันในปี ค.ศ. 1949 แต่ดำเนินกิจการอยู่ได้ไม่นานก็ปิดตัวลงเช่นเดียวกัน (Lin & Daogang, 2006, pp. 647-650)

สถานการณ์ของหนังสือพิมพ์จีนหลังปี ค.ศ. 1950 เป็นยุคที่มีการแข่งขันกันอย่างดุเดือด เนื่องจากหนังสือพิมพ์จีนทุก ๆ ฉบับต่างมุ่งเน้นความสมบูรณ์แบบให้ความสำคัญกับการเชิญคนมาทำหน้าที่เขียนข่าวและกองบรรณาธิการ รวมถึงเครื่องมือในการทำหนังสือพิมพ์ที่มีความสมบูรณ์มากขึ้น ทำให้รูปแบบของหนังสือพิมพ์จีนค่อย ๆ พัฒนากลายเป็นรูปแบบของหนังสือพิมพ์สมัยใหม่ และคงเหลือหนังสือพิมพ์จีนอยู่เพียง 4 ค่าย ได้แก่ หนังสือพิมพ์จีน Xingxian Ribao (星暹日报) หนังสือพิมพ์จีน Shijie Ribao (世界日报) หนังสือพิมพ์จีน Jinghua Ribao (京华日报) หนังสือพิมพ์จีน Zhonghua Ribao (中华日报)

ในช่วงปลายปี ค.ศ. 1952 หลังจากที่สงครามเกาหลีเหนือได้ปะทุขึ้น ประเทศไทยที่มีจุดยืนอยู่ฝ่ายเดียวกับทางอเมริกา จึงมีคำสั่งปิดหนังสือพิมพ์ฝ่ายซ้ายที่มีจุดยืนฝ่ายเดียวกันกับทางเกาหลีเหนือ ทำให้หนังสือพิมพ์จีน Quanmin Bao (全民报) ที่มีการตีพิมพ์มายาวนานถึง 8 ปี และหนังสือพิมพ์จีน Nanchen Bao (南晨报) ที่เพิ่งเปิดมาไม่ถึงหนึ่งปีถูกสั่งให้ปิดตัวลง รวมถึงจับกุมผู้รับผิดชอบหนังสือพิมพ์ฉบับดังกล่าว นับตั้งแต่นั้นมาหนังสือพิมพ์จีนที่มีแนวคิดเอียงซ้ายหายไปจนสิ้น (Ximing, 2009, p. 156)

ปี ค.ศ. 1957 การเมืองไทยภายใต้การปกครองของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ประกาศกฏอัยการศึกยุบสภา ยกเลิกรัฐธรรมนูญและมีการดำเนินนโยบายกีดกันชาวจีน (排华政策) ต่อมาในปี ค.ศ. 1958 มีคำสั่งปิดหนังสือพิมพ์จีน Zhongyuan Bao (中原报) หนังสือพิมพ์จีน Guanghua Bao (光华报) หนังสือพิมพ์จีน Tiyu Zhoubao (体育周报) เป็นต้น มีการจับกุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหนังสือพิมพ์จีน รวมถึงกลุ่มผู้ต้องสงสัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเมือง คงเหลือเฉพาะหนังสือพิมพ์จีนที่สนับสนุนพรรคกั๋วหมินต๋งของไต้หวัน (台湾国民党) ซึ่งได้แก่ หนังสือพิมพ์จีน Xingxian Ribao (星暹日报) หนังสือพิมพ์จีน Shijie Ribao (世界日报) หนังสือพิมพ์จีน Jinghua Ribao (京华日报) และหนังสือพิมพ์จีน Zhonghua Ribao (中华日报) กล่าวได้ว่า เป็นมรสุมครั้งที่ร้ายแรงที่สุดของธุรกิจหนังสือพิมพ์จีนในประเทศไทย (Lin & Daogang, 2006, p. 651)

หนังสือพิมพ์ภาษาจีนหลังปี ค.ศ. 1970 ยุคเปลี่ยนแปลง

ในปี ค.ศ. 1970 หนังสือพิมพ์จีน Dongnan Ribao (东南日报) ได้ก่อตั้งขึ้น และได้นำเสนอข่าวสารที่แตกต่างจากหนังสือพิมพ์จีน 4 ค่ายใหญ่ ได้แก่ หนังสือพิมพ์จีน Xingxian Ribao (星暹日报) หนังสือพิมพ์จีน Shijie Ribao (世界日报) หนังสือพิมพ์จีน Jinghua Ribao (京华日报) และหนังสือพิมพ์จีน Zhonghua Ribao (中华日报) ด้วยการกล่าวนำเสนอข่าวสารของจีนแผ่นดินใหญ่เป็นหลัก เช่น การกลับเข้าไปมีที่นั่งในการประชุมสหประชาชาติของสาธารณรัฐประชาชนจีน เป็นต้น ทำให้ได้รับความสนใจและได้รับการตอบรับจากสังคมชาวไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทยอย่างมาก ถือว่าในช่วงปี ค.ศ. 1970-1972 เป็นยุคทองของหนังสือพิมพ์ Dongnan Ribao (东南日报) (Ximing, 2009, p. 159; Lin & Daogang, 2006, p. 655)

ในปี ค.ศ. 1974 หนังสือพิมพ์จีนรายวัน Xinzhongyuan Bao (新中原报) ได้ก่อตั้งขึ้น และเป็นหนังสือพิมพ์จีนรายเดียวที่ใช้รูปแบบการพิมพ์สีในยุคนั้น ด้วยเหตุนี้จึงได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มสังคมชาวไทยเชื้อสายจีนและมียอดจำหน่ายสูง ภายหลังที่ประเทศไทยได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับสาธารณรัฐประชาชนจีนในปี ค.ศ. 1975 สถานการณ์การเติบโตของหนังสือพิมพ์ภาษาจีนในประเทศไทยได้เติบโตขึ้นมาอีกครั้ง มีหนังสือพิมพ์จีนทยอยกันเปิดตัวขึ้นมาหลายฉบับ เช่น หนังสือพิมพ์จีน Guanghua bao (光华报) หนังสือพิมพ์จีน Xinhua Bao (新虎报) หนังสือพิมพ์จีน Taihua Bao (泰华报) หนังสือพิมพ์จีน Lianhe Ribao (联合日报) หนังสือพิมพ์จีน Taizhong Ribao (泰中日报) หนังสือพิมพ์จีน Mangu Ribao (曼谷日报) หนังสือพิมพ์จีน Taishang Ribao (泰商日报) เป็นต้น กล่าวได้ว่า เป็นช่วงที่กิจการหนังสือพิมพ์จีนเติบโตอย่างมาก แต่สภาพดังกล่าวคงอยู่ได้ไม่นาน เพราะเมื่อวันที่ 6 ตุลาคม ค.ศ. 1976 ประเทศไทยเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และได้ส่งผลกระทบต่อหนังสือพิมพ์จีนในประเทศไทยอีกครั้ง การเมืองไทยในยุครัฐบาลของนายธานินทร์ กรัยวิเชียร มีหนังสือพิมพ์จีนถูกสั่งให้หยุดตีพิมพ์จำหน่าย หนังสือพิมพ์จีนที่ได้จดทะเบียนใหม่มีเพียงแค่หนังสือพิมพ์จีน Xingxian Ribao (星暹日报) หนังสือพิมพ์จีน Shijie Ribao (世界日报) และหนังสือพิมพ์จีน Jinghua Ribao (京华日报) ต่อมาในปี ค.ศ. 1977 ที่นายธานินทร์ กรัยวิเชียร ลงจากตำแหน่งสถานการณ์ของหนังสือพิมพ์จีนได้ฟื้นตัวกลับมาอีกครั้ง โดยในช่วงรัฐบาลของ

นายเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ มีหนังสือพิมพ์จีนที่กลับมาตีพิมพ์ใหม่ ได้แก่ หนังสือพิมพ์จีน Xinzhongyuan bao (新中原报) (เดิมชื่อว่าหนังสือพิมพ์จีน 中原报) หนังสือพิมพ์จีน Zhonghua Ribao (中华日报) หนังสือพิมพ์จีน Lianhe Ribao (联合日报) หนังสือพิมพ์จีน Mangu Ribao (曼谷日报) ซึ่งภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็นหนังสือพิมพ์จีน Taishang Ribao (泰商日报) หนังสือพิมพ์จีน Taizhong Ribao (泰中日报) และ หนังสือพิมพ์จีน Guanghua Bao (光华报) เป็นต้น

ต่อมาช่วงปี ค.ศ. 1980 มีหนังสือพิมพ์จีนที่ตีพิมพ์ออกมา ได้แก่ หนังสือพิมพ์จีน Zhongyuan Bao (中原日报) หนังสือพิมพ์จีน Gongshang Ribao (工商日报) และหนังสือพิมพ์จีน Zhongshang Ribao (中商日报) ซึ่งต่อมาช่วงเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 1984 หนังสือพิมพ์จีน Zhongyuan Ribao (中原日报) ได้ควบรวมกิจการเข้ากับ หนังสือพิมพ์จีน Jinghua Ribao (京华日报) และเปลี่ยนชื่อเป็นหนังสือพิมพ์จีน Jinghua Zhongyuan Lianhe Ribao (京华中原联合日报) ซึ่งได้ดำเนินกิจการ มาจนถึงปัจจุบัน

ในช่วงครึ่งหลังของยุค 90 ถือได้ว่า เป็นช่วงที่วงการหนังสือพิมพ์มีการแข่งขัน กันอย่างดุเดือด ทำให้หนังสือพิมพ์จีนหลายรายมีการควบรวมกิจการเข้าด้วยกัน บางรายต้องประสบกับปัญหาเศรษฐกิจจึงต้องยุติกิจการลง จนกระทั่งช่วงปี ค.ศ. 1996 มีหนังสือพิมพ์จีนที่ยังสามารถดำเนินกิจการต่อมาได้เพียง 5 ฉบับ ได้แก่ หนังสือพิมพ์จีน Xingxian Ribao (星暹日报) หนังสือพิมพ์จีน Shijie Ribao (世界日报) หนังสือพิมพ์จีน Zhonghua Ribao (中华日报) หนังสือพิมพ์จีน Xinzhongyuan Bao (新中原报) และหนังสือพิมพ์จีน Jinghua Zhongyuan Lianhe Ribao (京华中原联合日报) ในขณะเดียวกันมีการนำคอมพิวเตอร์และสื่อเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการทำหนังสือพิมพ์ (Manli, 2001, p. 178; Wencong, 1986, p. 51)

บทบาทของหนังสือพิมพ์จีนในประเทศไทย

จากที่กล่าวไว้ในข้างต้น ว่าหนังสือพิมพ์ภาษาจีนในประเทศไทยมีอยู่มากมาย หลายฉบับ แต่ทว่าหนังสือพิมพ์จีนที่ยังยืนหยัดมาจนถึงปัจจุบันได้นั้นเหลืออยู่เพียงไม่กี่ฉบับ ทั้งนี้ Manli (2001) ได้กล่าวถึงหนังสือพิมพ์ภาษาจีนที่ยังสามารถพิมพ์ เผยแพร่อยู่ในประเทศไทยได้เพราะว่าจุดแข็งที่เหมือนกัน 4 ข้อ ได้แก่

1) การกรรมสิทธิ์ในหุ้นส่วนของกิจการหนังสือพิมพ์ทั้งหมดเป็นของชาวไทยเชื้อสายจีนทั้งหมดและมีบางบริษัทได้จัดตั้งเป็นบริษัทมหาชนจำกัด เช่น หนังสือพิมพ์ภาษาจีน Shijie Ribao (世界日报) ที่จดทะเบียนร่วมทุนกับทางไต้หวัน

2) การปรับเปลี่ยนองค์กร กล่าวคือ มีการเชิญผู้ที่มีชื่อเสียงในแวดวงสังคมและแวดวงธุรกิจร่วมเป็นคณะกรรมการบริหาร เพื่อเพิ่มความแข็งแกร่งในศักยภาพทางด้านเศรษฐกิจ

3) การนำเสนอข่าวสารตามข้อเท็จจริง โดยให้ความสำคัญในการนำเสนอข่าวสารของทางประเทศจีน ข่าวสารการเคลื่อนไหวของชาวจีนโพ้นทะเล และข่าวสารของทางไต้หวัน (海峡两岸)

4) การมีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่วัฒนธรรมจีน ผลักดันให้กลุ่มชาวจีนโพ้นทะเลพัฒนาก้าวหน้า สมครสมาน และเสริมสร้างมิตรภาพระหว่างชาวไทยและชาวจีน

Wencong (1986) ได้กล่าวถึงบทบาทที่สำคัญของหนังสือพิมพ์ภาษาจีนในประเทศไทยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1) บทบาทโดยทั่วไป กล่าวคือ ในช่วงแรกบทบาทของหนังสือพิมพ์จีนในประเทศไทยทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ข่าวสาร โดยเน้นในการประชาสัมพันธ์ของแวดวงชาวจีนโพ้นทะเลในประเทศไทย และความรู้เกี่ยวกับภาษาจีนให้แก่ผู้อ่านที่สนใจ โดยคาดหวังว่า ผู้อ่านหนังสือพิมพ์ภาษาจีนจะสามารถพัฒนาระดับความสามารถภาษาจีนได้ โดยข่าวสารในหนังสือพิมพ์ภาษาจีนมีเนื้อหาหลากหลาย ทำให้ชาวจีนโพ้นทะเลที่เข้าใจแต่ภาษาจีนสามารถรับรู้ข่าวสารของประเทศไทยและทั่วโลก รวมถึงยังเข้าใจการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มชาวจีนโพ้นทะเลในพื้นที่ต่าง ๆ

2) บทบาททางเศรษฐกิจ กล่าวคือ มีพื้นที่เข้าโฆษณาให้กับภาคธุรกิจจะช่วยให้หนังสือพิมพ์จีนมีรายได้ และยังเป็นผลดีในการช่วยประชาสัมพันธ์ให้กับสินค้าและธุรกิจต่าง ๆ

3) บทบาททางด้านการเมือง ถึงแม้ว่าบทบาททางด้านการเมืองของหนังสือพิมพ์จีนจะเริ่มเข้าไปสู่ทางธุรกิจ แต่ยังคงมีบทบาทด้านการเมืองอยู่ ซึ่งจุดเด่นของบทบาททางด้านการเมืองในยุคนี้ก็คือ เป็นไปในแนวทางเดียวกันกับการดำเนินนโยบายของรัฐบาลไทย เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงการเกิดความขัดแย้งกับนโยบายของทางรัฐบาลไทย

หนังสือพิมพ์ภาษาจีนจึงเน้นการวิจารณ์ข่าวในต่างประเทศเป็นหลัก ให้ความสำคัญกับข่าวต่างประเทศ โดยรายงานข่าวต่างประเทศไว้เป็นหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ ส่วนการรายงานข่าวการเมืองของประเทศไทยจะรายงานในรูปแบบสภาพความเป็นจริง โดยจะไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งที่จะทำให้เกิดเป็นการขัดแย้งกับทางรัฐบาล ซึ่งการรายงานข่าวในเช่นนี้มีส่วนช่วยทำให้ชาวจีนโพ้นทะเลในประเทศไทยมีแนวคิดในการยอมรับนโยบายการผสมกลมกลืนของรัฐบาลไทย

4) บทบาททางด้านสังคมและวัฒนธรรม หนังสือพิมพ์ภาษาจีนถือเป็นสื่อกลางในการแสดงออกของการเชื่อมโยงวัฒนธรรมกับสังคมของชาวจีนโพ้นทะเลในประเทศไทยอย่างสำคัญ การตีพิมพ์ข่าวความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับประเทศจีน มีส่วนช่วยให้ชาวจีนโพ้นทะเลยังคงรักษาเอกลักษณ์เฉพาะของชาวจีนโพ้นทะเลไว้ ขณะเดียวกันก็มีการตีพิมพ์ข่าวที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมสังคมไทย ซึ่งช่วยส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างของชาวจีนโพ้นทะเลและชาวไทย และช่วยผลักดันนโยบายการผสมกลมกลืนของรัฐบาลไทย

นอกจากนี้ หนังสือพิมพ์จีนในประเทศไทยยังมีผลต่อทัศนคติแนวคิดของชาวจีนโพ้นทะเลในการปกป้องผลประโยชน์ และเป็นกระบอกเสียงให้แก่กลุ่มชาวจีนโพ้นทะเล ขณะเดียวกันก็ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการประสานผลประโยชน์ของกลุ่มชาวจีนโพ้นทะเลกับรัฐบาลของไทย

กล่าวได้ว่า หนังสือพิมพ์จีนในประเทศไทยมีบทบาทสำคัญในการเป็นสื่อกลางที่นำเสนอข้อมูลข่าวสารตามข้อเท็จจริง โดยจะมุ่งนำเสนอข่าวสารของประเทศจีนและไต้หวันเป็นสำคัญ โดยไม่ก้าวถ่างกับการเมืองในประเทศไทย แต่จะมุ่งสร้างความเข้าใจและช่วยผลักดันให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างชาวจีนโพ้นทะเลในประเทศไทยกับทางรัฐบาลไทย รวมถึงการมีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่วัฒนธรรมจีนและเชื่อมโยงวัฒนธรรมจีนเข้ากับสังคมไทย นอกจากนี้ การที่หนังสือพิมพ์จีนจะยืนหยัดอยู่ในประเทศไทยได้อย่างมั่นคง ยังจำเป็นต้องเชื่อมโยงเข้ากับภาคธุรกิจเพื่อเพิ่มช่องทางรายได้ให้แก่หนังสือพิมพ์จีน และปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสื่อเทคโนโลยีในปัจจุบัน

รูปแบบและเนื้อหาของหนังสือพิมพ์จีนในประเทศไทย

จากข้อมูลหนังสือพิมพ์จีนฉบับที่ยังตีพิมพ์จำหน่ายในปัจจุบัน 6 ฉบับ ได้แก่ 1) หนังสือพิมพ์จีน Xingxian Ribao (星暹日报) 2) หนังสือพิมพ์จีน Shijie Ribao (世界日报) 3) หนังสือพิมพ์จีน Jinghua Zhongyuan Lianhe Bao (京华中原联合日报) 4) หนังสือพิมพ์จีน Zhonghua Ribao (中华日报) 5) หนังสือพิมพ์จีน Xinzhongyuan Bao (新中原报) และ 6) หนังสือพิมพ์จีน Yazhou Ribao (亚洲日报) โดยแต่ละฉบับมีรูปแบบและเนื้อหาการรายงานข่าวสาร ดังนี้

1) หนังสือพิมพ์จีน Xingxian Ribao (星暹日报)

ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1950 ซึ่งช่วงต้นของการก่อตั้งหนังสือพิมพ์ได้เชิญบรรณาธิการจากฮ่องกงมาทำหน้าที่เขียนข่าว ช่วงแรกของการก่อตั้งไม่ค่อยได้รับการตอบรับจากกลุ่มผู้อ่านมากนัก แต่เพราะการนำเสนอที่มุ่งสนับสนุนทางรัฐบาลไทย มุ่งสื่อสารและเชื่อมโยงความสัมพันธ์และวัฒนธรรมอันดีระหว่างไทยจีน รวมถึงมุ่งพัฒนาภาคธุรกิจของไทยกับชาวจีนโพ้นทะเล ทำให้ในช่วงปี ค.ศ. 1957 ที่ประเทศไทยอยู่ภายใต้การนำของรัฐบาลทหารนั้น มีหนังสือพิมพ์จีนหลายฉบับถูกปิดตัวลง แต่หนังสือพิมพ์จีน Xingxian Ribao (星暹日报) ยังคงดำเนินกิจการต่อมาได้จนถึงปัจจุบันนี้ ในส่วนของการตีพิมพ์นั้น ในหนึ่งฉบับมีประมาณ 14 แผ่น แบ่งเป็น 28 หน้า ประกอบด้วยเนื้อหาสำคัญ ได้แก่ การรายงานข่าวสารสำคัญ ข่าวของประเทศจีน ข่าวของประเทศไทย ข่าวสังคมของชาวจีนโพ้นทะเล ภาพข่าว การรายงานและการวิเคราะห์ข่าวเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม ข่าวการลงทุนในตลาดหุ้น ข่าวจากทั่วโลก รวมถึงเนื้อหาเกี่ยวกับวรรณกรรม-ศิลปะ งานเขียนนิยายกำลังภายใน รวมถึงข่าวโฆษณา เป็นต้น

2) หนังสือพิมพ์จีน Shijie Ribao (世界日报)

ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1955 ถือว่าเป็นหนังสือพิมพ์จีนฉบับหนึ่งที่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับทางไต้หวันอย่างมาก โดยทางหนังสือพิมพ์ได้เชิญบรรณาธิการข่าวมาจากไต้หวันเพื่อทำหน้าที่เขียนข่าวให้กับทางหนังสือพิมพ์ มุ่งนำเสนอข่าวสารที่สนับสนุนการทำงานของทางฝ่ายรัฐบาลเป็นสำคัญ ภายหลังปี ค.ศ. 1975 ที่ประเทศไทยได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับจีน จึงเริ่มมีการนำเสนอข่าวของทางประเทศจีน

มากขึ้น โดยแหล่งที่มาของข่าวนอกจากมาจากไต้หวัน ประเทศจีน รวมถึงชาวจีนในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วโลก ส่วนแหล่งข่าวของทางประเทศไทยมีทั้งจากอินเทอร์เน็ต หนังสือพิมพ์ไทย จากนั้นนำมาแปลเป็นภาษาจีน ซึ่งในส่วนของเนื้อหาและการตีพิมพ์นั้น หนังสือฉบับนี้มีประมาณ 8-9 แผ่น แบ่งเป็น 36 หน้า ประกอบด้วยเนื้อหาสำคัญ ได้แก่ การรายงานข่าวสารสำคัญ ข่าวเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การรายงานข่าวของประเทศไทย ได้แก่ ธุรกิจการค้า ตลาดหลักทรัพย์ การรายงานข่าวเศรษฐกิจของต่างประเทศ การรายงานข่าวเศรษฐกิจของไต้หวัน การรายงานข่าวเศรษฐกิจของประเทศจีน การรายงานข่าวสังคม กีฬา การศึกษา นอกจากนี้ ยังมีการรายงานข่าวจากบ้านเกิดของชาวจีนโพ้นทะเล ส่วนในฉบับรองของหนังสือพิมพ์เนื้อหาประกอบด้วย ข่าวบันเทิง ข่าวเกี่ยวกับสุขภาพ ข่าวกิจกรรมของชาวจีนโพ้นทะเล รวมถึงวรรณกรรม นวนิยายจากทั่วโลก เป็นต้น

3) หนังสือพิมพ์จีน Jinghua Zhongyuan Lianhe Bao (京华中原联合日报)

เกิดขึ้นจากการรวบรวมของหนังสือพิมพ์จีน Jinghua Ribao (京华日报) กับหนังสือพิมพ์จีน Zhongyuan Ribao (中原日报) ปี ค.ศ. 1984 และเริ่มตีพิมพ์เนื้อหาข่าวสารจากทางประเทศจีนในปี ค.ศ. 2001 ในช่วงเริ่มต้น ตีพิมพ์ฉบับละประมาณ 14 แผ่น แบ่งเป็น 28 หน้า ปัจจุบันตีพิมพ์ฉบับละประมาณ 5 แผ่น แบ่งออกเป็น 19-20 หน้า ในส่วนของเนื้อหาจะมุ่งนำเสนอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเศรษฐกิจและตลาดหุ้น การเงินในประเทศ รายงานข่าวความผันผวนของตลาดการค้า อัตราการแลกเปลี่ยนของธนาคาร การวิเคราะห์ตลาดหุ้น รวมถึงข่าวเศรษฐกิจของต่างประเทศและทางฮ่องกงเป็นสำคัญ ส่วนในฉบับรองเป็นข้อมูลข่าวเกี่ยวกับแวดวงบันเทิง ข้อมูลข่าวเกี่ยวกับสาธารณสุข ข่าวการศึกษา และโฆษณาต่าง ๆ เป็นต้น

4) หนังสือพิมพ์จีน Zhonghua Ribao (中华日报)

เดิมทีเป็นหนังสือพิมพ์จีนรายสัปดาห์ ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1953 ชื่อว่าหนังสือพิมพ์จีน Xin Bao (新报) ในปี ค.ศ. 1958 จึงได้เปลี่ยนชื่อเป็นหนังสือพิมพ์จีน Zhonghua Ribao (中华日报) ในช่วงเริ่มต้นตีพิมพ์ฉบับละประมาณ 14 แผ่น แบ่งเป็น 28 หน้า ปัจจุบันตีพิมพ์ฉบับละประมาณ 5 แผ่น แบ่งเป็น 16 หน้า ประกอบด้วยเนื้อหาสำคัญ ได้แก่ การรายงานข่าวสารสำคัญ การรายงานข่าวของต่างประเทศ เช่น เศรษฐกิจ การเงิน การรายงานข่าวของประเทศจีน การรายงานข่าวของประเทศไทย เช่น เศรษฐกิจ สังคม การเมือง ตลาดหุ้น กลุ่มสมาคมชาวจีนโพ้นทะเล ข่าวกีฬา

ข่าวบันเทิง ข่าวเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ส่วนในฉบับรองมีเนื้อหาเกี่ยวกับงานเขียนวรรณกรรม การดูแลสุขภาพ และโฆษณาต่าง ๆ เป็นต้น

5) หนังสือพิมพ์จีน Xinzhongyuan Bao (新中原报)

หนังสือพิมพ์จีน Xinzhongyuan Bao (新中原报) ถือได้ว่าเป็นหนึ่งในหนังสือพิมพ์จีนที่ก่อตั้งขึ้นมาในช่วงแรก ๆ ราวปี ค.ศ. 1938 โดยใช้ชื่อว่า หนังสือพิมพ์จีน Zhongyuan Bao (中原报) นับตั้งแต่ที่ก่อตั้งขึ้นได้ผ่านเหตุการณ์ที่ทำให้ถูกปิดตัวลงไปหลายครั้ง ทั้งจากสาเหตุที่นำเสนอข่าวสารต่อต้านกองทัพญี่ปุ่น รวมถึงช่วงที่ประเทศไทยอยู่ภายใต้การบริหารของรัฐบาลทหาร แต่ว่ายังสามารถกลับมาตีพิมพ์ใหม่อีกครั้งและได้เปลี่ยนชื่อเป็นหนังสือพิมพ์จีน Xinzhongyuan Bao (新中原报) ในปี ค.ศ. 1974 และใช้ชื่อ Xinzhongyuan Bao (新中原报) ในการตีพิมพ์เผยแพร่ข่าวสารมาจนถึงปัจจุบัน แหล่งที่มาของข้อมูลข่าวสารของประเทศไทยที่ลงตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์มาจากทางกรมประชาสัมพันธ์ ส่วนข่าวสารต่างประเทศมาจากสำนักข่าว Xinhua (新华通讯社) สำนักข่าวเอพี (Associated Press) สำนักข่าวเอเอฟพี (Agence France-Press) ของทางต่างประเทศ เป็นต้น ในช่วงต้นตีพิมพ์ฉบับละประมาณ 10 แผ่น แบ่งเป็น 20 หน้า ปัจจุบันหนึ่งฉบับตีพิมพ์ประมาณ 5 แผ่น แบ่งเป็น 20 หน้า ในส่วนของเนื้อหาประกอบด้วย การรายงานข่าวสำคัญ การรายงานข้อมูลข่าวของต่างประเทศ เช่น สถานการณ์การค้า เศรษฐกิจ การเงิน การรายงานข้อมูลข่าวภายในประเทศ เช่น ข่าวสังคม ข่าวกีฬา รายงานข้อมูลข่าวได้หวัน ข่าวกิจกรรมของกลุ่มชาวจีนโพ้นทะเล การรายงานข้อมูลข่าวสารหรือประเด็นที่กำลังเป็นที่สนใจ รวมถึงข้อมูลข่าวเกี่ยวกับศิลปะ-บันเทิง งานเขียนนวนิยาย และโฆษณา เป็นต้น

6) หนังสือพิมพ์จีน Yazhou Ribao (亚洲日报)

ถือเป็นหนังสือพิมพ์จีนที่เกิดขึ้นยุคหลังสุดในช่วงปี ค.ศ. 1993 โดยกลุ่มชาวไทยเชื้อสายจีน ช่วงเริ่มต้นนอกจากจำหน่ายในประเทศไทยแล้ว ยังส่งไปจำหน่ายที่ประเทศกัมพูชาอีกด้วย ต่อมาในปี ค.ศ. 2002 ได้ลงนามความร่วมมือกับหนังสือพิมพ์ Wenhui Bao (文汇报) กับทางฮ่องกง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและโฆษณา ทำให้อยอดจำหน่ายและรายได้จากโฆษณาเพิ่มสูงขึ้น รวมถึงรูปแบบและเทคโนโลยีการผลิต ต่อมาในปี ค.ศ. 2004 ได้ร่วมมือกับหนังสือพิมพ์ Xinmin Wanbao (新民晚报) ของทางเซี่ยงไฮ้ และมีคอลัมน์เฉพาะสำหรับตีพิมพ์เนื้อหาของทาง

หนังสือพิมพ์ Xinmin Wanbao (新民晚报) และได้เริ่มตีพิมพ์เป็นภาษาจีนตัวย่อตามแบบของทางประเทศจีน ในช่วงเริ่มต้นตีพิมพ์ฉบับละ 10 แผ่น แบ่งเป็น 20 หน้า ปัจจุบันหนึ่งฉบับตีพิมพ์ประมาณ 4 แผ่น แบ่งเป็น 16 หน้า ประกอบด้วยเนื้อหาสำคัญ ได้แก่ การรายงานข่าวสำคัญ การรายงานข่าวของประเทศไทย การรายงานข่าวของต่างประเทศ การรายงานข่าวสังคม การรายงานข่าวของประเทศจีน การรายงานข่าวของกลุ่มชาวจีนโพ้นทะเล ส่วนในฉบับรองมีเนื้อหาเกี่ยวกับงานเขียนวรรณกรรม นวนิยาย และสถานการณ์การซื้อขายพันธบัตรและตราสารหนี้ของไทย และโฆษณาต่าง ๆ เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า เนื้อหารายงานข่าวสารของหนังสือพิมพ์จีนแต่ละฉบับในภาพรวมมีเนื้อหาที่ใกล้เคียงกัน กล่าวคือ ทุกฉบับต่างมีการรายงานข่าวสารของประเทศไทย ประเทศจีน และต่างประเทศ โดยแบ่งเป็นการรายงานข้อมูลข่าวสารเศรษฐกิจ เช่น การค้า การเงิน การลงทุน ตลาดหุ้น การซื้อขายพันธบัตรและตราสารหนี้ เป็นต้น การรายงานข่าวสารการเมือง การรายงานข่าวสารกิจกรรมของชาวจีนโพ้นทะเล การรายงานข้อมูลข่าวสารของไต้หวัน เช่น เศรษฐกิจ การค้า เป็นต้น การรายงานข่าวศิลปะ-บันเทิง รวมถึงงานวรรณกรรม งานเขียน นวนิยาย และภาพข่าวโฆษณา โดยเนื้อหาข่าวมาจากแหล่งข่าวทั้งในและต่างประเทศ

ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจหนังสือพิมพ์ภาษาจีนของประเทศไทย

Wencong (1986) กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อธุรกิจหนังสือพิมพ์จีนในประเทศไทยไว้ ดังนี้

1. ด้านบุคลากร ระดับความรู้โดยเฉลี่ยของกองบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ภาษาจีนมีความรู้ภาษาจีนอยู่ในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งโดยมากจะจบการศึกษาจากโรงเรียนจีนที่อยู่ในประเทศไทย บางส่วนเรียนภาษาจีนจากการเรียนพิเศษภาษาจีนเสริมภาคค่ำ ซึ่งหากเปรียบเทียบกับกองบรรณาธิการที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาหรืออุดมศึกษาจากต่างประเทศ (จีน ฮองกง ไต้หวัน สิงคโปร์) ถือว่าระดับความรู้มีความแตกต่างกันอยู่มาก และส่วนมากไม่ชำนาญภาษาอังกฤษ หลายหนังสือพิมพ์จีนจึงว่าจ้างผู้เขียนข่าวหรือผู้แปลข่าวที่มีประสบการณ์และความสามารถ โดยไม่จำเป็นต้องนั่งประจำที่สำนักพิมพ์ ทำให้สามารถเขียนข่าวให้กับหลายหัวสำนักพิมพ์ได้

2. ด้านการจัดจำหน่าย หนังสือพิมพ์จีนมีกลุ่มผู้อ่านที่เฉพาะเจาะจง ทำให้ช่องทางค้าปลีกมีน้อย โดยช่องทางจำหน่ายหนังสือพิมพ์จีนหลัก ๆ แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ 1) ขายส่งให้แก่ตัวแทนจำหน่าย 2) ขายส่งให้ตัวแทนจำหน่ายส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งขายให้กับร้านค้าปลีกโดยตรง และอีกส่วนหนึ่งขายให้กับผู้อ่านโดยตรง

3. ด้านเทคนิคการพิมพ์ การปรับตัวในการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้กับการพิมพ์หนังสือพิมพ์ เช่น การนำคอมพิวเตอร์มาใช้ในการพิมพ์

นอกจากนี้ อีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อหนังสือพิมพ์จีนในประเทศไทย คือ กลุ่มผู้อ่านหนังสือพิมพ์จีน กล่าวคือ ผู้ที่อ่านหนังสือพิมพ์จีนส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ซึ่งมีแนวโน้มที่จะมีจำนวนลดลงเรื่อย ๆ ส่วนคนรุ่นใหม่นิยมเสพข่าวสารผ่านช่องทางออนไลน์ จึงเป็นอีกปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อจำนวนผู้อ่านหนังสือพิมพ์จีนอย่างเลี่ยงไม่ได้ (ณัฐวิทย์ พิมพ์ทอง, 2561)

กล่าวได้ว่า ปัญหาที่ส่งผลต่อธุรกิจหนังสือพิมพ์จีนในประเทศไทย คือ การขาดแคลนบุคลากรในประเทศที่มีความรู้ภาษาจีน ช่องทางการจัดจำหน่ายที่มีอยู่อย่างจำกัดกับกลุ่มผู้อ่านที่มีแนวโน้มลดลง รวมถึงการปรับตัวให้ทันกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง ทำให้หลายหัวหนังสือพิมพ์จีนได้ใช้วิธีการทำความร่วมมือกับทางหนังสือพิมพ์ในต่างประเทศ (ประเทศจีน ฮองกง ไต้หวัน เป็นต้น) เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร เพิ่มช่องทางการจำหน่ายไปยังประเทศที่ทำความร่วมมือเพื่อเพิ่มยอดจำหน่าย รวมถึงจำนวนผู้อ่านหนังสือพิมพ์ที่มีแนวโน้มลดจำนวนลงอย่างต่อเนื่องล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อหนังสือพิมพ์จีนทั้งสิ้น ดังนั้นการปรับขยายช่องทางการนำเสนอข่าวสารในช่องทางสื่อออนไลน์เพื่อเข้าถึงกลุ่มผู้อ่านมากขึ้น เช่น เว็บไซต์ แอปพลิเคชัน We Chat (微信) Weibo (微博) เป็นต้น ถือเป็นอีกช่องทางที่ช่วยให้หนังสือพิมพ์จีนสามารถคงอยู่ต่อไปได้

การปรับตัวของหนังสือพิมพ์จีนในสังคมไทย

หากมองย้อนกลับไปในจุดเริ่มต้นของหนังสือพิมพ์จีนในประเทศไทยที่ไม่ได้เป็นเพียงสื่อกลางในการนำเสนอข่าวสารจากประเทศจีนเพื่อให้ชาวจีนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยได้รับรู้ และไม่ได้เป็นเพียงสื่อกลางในการทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียงให้แก่ชาวจีนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย แต่หนังสือพิมพ์จีนยังมีบทบาทสำคัญทางด้านวัฒนธรรม

ที่ช่วยยึดโยงกลุ่มชาวจีนในประเทศไทยกับประเทศจีนเอาไว้ และยังเป็นสื่อกลางที่ถ่ายทอดอัตลักษณ์ เอกลักษณ์วัฒนธรรมของชาวจีนให้ยังคงดำรงสืบต่อไปในสังคมไทย ดังนั้น การที่จะทำให้หนังสือพิมพ์จีนสามารถคงอยู่ต่อไปในสังคมไทยได้ คือ หนังสือพิมพ์จีนต้องเปลี่ยนตัวเองจากเดิมที่เคยมีบทบาทเป็นสื่อกลางในการนำเสนอข่าวสารให้เฉพาะกลุ่มผู้อ่านชาวไทยเชื้อสายจีนในประเทศไทย แต่ปรับเป็นสื่อเชิงสัญลักษณ์ที่มุ่งนำเสนอภาพลักษณ์ของกลุ่มองค์กร สมาคม มูลนิธิในแวดวงของชาวไทยเชื้อสายจีน (ณัฐวิทย์ พิมพ์ทอง, 2561)

ภาพที่ 6 เว็บไซต์หนังสือพิมพ์จีน 世界日报 (Shijie Ribao)
(ที่มา: Shijie Ribao, 2020)

ภาพที่ 7 เว็บไซต์หนังสือพิมพ์จีน 中华日报 (Zhong Hua Ribao)
(ที่มา: Zhong Hua Ribao, 2020)

นอกจากนี้ การปรับตัวให้ทันกับเทคโนโลยีในยุคดิจิทัลที่สื่อออนไลน์กลายเป็นช่องทางหลักในการเสพข่าวสารของผู้คนในยุคปัจจุบัน แม้ว่าทุกวันนี้ยังมีหนังสือพิมพ์จีนบางฉบับที่ยังสามารถตีพิมพ์วางขายได้อยู่ ซึ่งโดยมากแล้วเป็นเพราะมีรายได้จาก

ภาคธุรกิจที่ลงตีพิมพ์โฆษณาในหนังสือพิมพ์ แต่ในระยะยาวอาจจะได้รับผลกระทบได้ หากไม่สามารถปรับตัวให้ทันกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง หนังสือพิมพ์จีนบางฉบับ เริ่มมีการปรับตัวเพื่อตอบรับกับการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นการปรับเพิ่ม ช่องทางการนำเสนอข่าวสารทางเว็บไซต์หรือสื่อออนไลน์ แม้แต่แอปพลิเคชันต่าง ๆ การปรับเนื้อหาข่าวสาร และรูปแบบการนำเสนอเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มผู้อ่านที่หลากหลาย มากขึ้น ปัจจุบันประเทศไทยจะมีการจัดสอนภาษาจีนกันอย่างมากมาย แต่ส่วนใหญ่ ล้วนใช้อักษรจีนตัวย่อ (简化字) ตามแบบประเทศจีนในการจัดการเรียนการสอน ทำให้ คนรุ่นใหม่ที่เรียนภาษาจีนส่วนใหญ่รู้จักอักษรจีนตัวย่อ แต่ว่าหนังสือพิมพ์จีนในประเทศไทย ที่ตีพิมพ์ด้วยอักษรจีนตัวย่อ มีเพียงฉบับเดียว คือ หนังสือพิมพ์จีน Xingxian Ribao (星暹日报) ส่วนอีก 5 ฉบับที่เหลือยังคงตีพิมพ์ด้วยอักษรจีนตัวเต็ม (繁体字) ดังนั้น หากต้องการปรับตัวเพื่อขยายกลุ่มผู้อ่านหรือให้เข้าถึงกลุ่มผู้อ่านหนังสือพิมพ์จีนในปัจจุบัน ให้มากขึ้น การปรับใช้อักษรจีนตัวย่อในการตีพิมพ์น่าจะเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่ส่งผลดี ต่อธุรกิจหนังสือพิมพ์จีนในประเทศไทย รวมถึงการปรับขยายช่องทางการจำหน่ายให้ง่าย และสะดวกต่อการเข้าถึงของกลุ่มผู้อ่าน เช่น การจำหน่ายผ่านตามร้านสะดวกซื้อ ห่วงงานองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเทศจีน ธุรกิจจีน ภาษาจีน เป็นต้น เช่น สายการบินไทยและสายการบินจีน รวมถึงโรงเรียนที่มีสอนภาษาจีน เป็นต้น

บทสรุป

หนังสือพิมพ์จีนมีบทบาทสำคัญต่อชาวจีนในประเทศไทยตั้งแต่อดีตจวบจน ถึงปัจจุบัน ทั้งบทบาทการเป็นสื่อที่นำเสนอข้อมูลข่าวสารจากประเทศจีนให้แก่ชาวจีน ในประเทศไทยได้รับรู้ในช่วงยุคเริ่มต้น บทบาทในการแสดงออกถึงพลังสามัคคี ความรักชาติของชาวจีนในยุคที่ประเทศจีนกำลังอ่อนแอและถูกรุกราน บทบาทใน การทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียงสร้างความเข้าใจและเชื่อมโยงวัฒนธรรมระหว่างชาวจีน ในประเทศไทยเข้ากับสังคมไทยในยุคเปลี่ยนผ่านของการเมืองไทย หรือแม้แต่การปรับตัว เข้าสู่ยุคที่มีการแข่งขันอย่างดุเดือดทางธุรกิจ ทั้งหมดนี้ล้วนสะท้อนให้เห็นถึงทักษะ ในการปรับตัวของหนังสือพิมพ์จีนให้มีสถานะและบทบาทที่สอดคล้องกับบริบทและสามารถ คงอยู่ต่อไปในสังคมได้ ดังนั้นเชื่อได้ว่า แม้ว่าสภาพเศรษฐกิจสังคมในอนาคตปรับเปลี่ยน ไปอย่างไร หนังสือพิมพ์จีนจะยังคงปรับตัวให้สามารถคงอยู่ต่อไปได้ในสังคมไทย

รายการอ้างอิง

- ณัฐวิทย์ พิมพ์ทอง. (2561). งานเสวนาเรื่อง หนังสือพิมพ์จีน เวทีความคิดและกระบอกเสียงของจีนสยาม. เข้าถึงได้จาก <http://lek-prapai.org/home/view.php?id=76>
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2563). จีนโนสยามวารศัพท์. เข้าถึงได้จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/จีนโนสยามวารศัพท์>
- สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน. (ม.ป.ป.). วิวัฒนาการของหนังสือพิมพ์ในประเทศไทย เล่มที่ 37. เข้าถึงได้จาก <http://saranukromthai.or.th/sub/book/book.php?book=37&chap=5&page=t37-5-infodetail02.html>
- Chao, X. (2003). Mangu huangchao zheng gai qian de huaqiao guanyuan. In Zhang Zhongmu, *Tai Zhong Yanjiu Di Yi Zhuan*. (pp. 77-79). Mangu: Huaqiao Chong Sheng Daxue. (In Chinese)
- Chinanews. (1999). *The fourth forum on the global Chinese language media*. Retrieved from http://www.chinanews.com/focus_site/hwlt-4/mtjj-taiguo.htm
- Lin, H. (2003). Kang ri shiqi huawenbao shilue. In Zhang Zhongmu, *Tai Zhong Yanjiu Di Yi Zhuan* (pp. 157-162). Mangu: Huaqiao Chong Sheng Daxue Chubanshe. (In Chinese)
- Lin, H., & Daogang, L. (2006). *Taiguo huaqiao huaren yanjiu*. Hongkong: Xianggang Shehui Kexue Chubanshe. (In Chinese)
- Manli, C. (2001). *Haiwai huawen chuanmei yanjiu*. Beijing: Xinhua Chubanshe. (In Chinese)
- National University of Singapore. (2020). *Huaqiao Ribao*. Retrieved from <https://digitalgems.nus.edu.sg/persistent/6d353775-4821-4e98-9723-106adb4bde2d>
- Shijie Ribao*. (2020). Retrieved from <http://www.udnbkk.com>

- [illegible]